

VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 26 жовтня 2023 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра обліку і оподаткування

**«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ
В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН»**

**Збірник наукових праць VI Всеукраїнської науково-
практичної конференції**

ПОЛТАВА 2023

УДК 657

Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін:
Збірник наукових праць VI Всеукраїнської науково-практичної конференції.
м. Полтава, 26 жовтня 2023 р. Полтава, 2023. 900 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету:

КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету:

ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

БЕЗКРОВНИЙ ОЛЕКСАНДР – декан факультету обліку та фінансів, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ЗОРЯ ОЛЕКСІЙ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

МАЛИШКІН ОЛЕКСАНДР - д.е.н., професор, САРА, експерт з обліку та оподаткування

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ЗОРЯ СВІТЛАНА - к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

РИЛЄВ СЕРГІЙ - к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Чернівецького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ПРИЙДАК ТЕТЯНА– к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю, завідувач відділу з питань інтелектуальної власності Полтавського державного аграрного університету

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

© Автори, 2023

© Кафедра обліку і оподаткування, 2023

© Полтавський державний аграрний університет, 2023

VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 26 жовтня 2023 р.

ЗАКЛАДИ ВИЩОЇ ОСВІТИ - УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ

 Вінницький Західноукраїнського національного університету	 Миколаївський національний університет Сухомлинського	 Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
 Донбаська державна машинобудівна академія	 Національний університет «Львівська політехніка»	 Національний транспортний університет
 Національний університет «Запорізька політехніка»	 Одеський державний університет внутрішніх справ	 Державний біотехнологічний університет
 Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»	 Одеський національний економічний університет	 Український державний університет залізничного транспорту
 Національна академія Національної гвардії України	 Поліський національний університет	 Харківський національний університет радіоелектроніки
 Приазовський державний технічний університет	 Полтавський державний аграрний університет	 Уманський національний університет садівництва
 Львівський інститут ПрАТ «ВНЗ «МАУП»	 Міжнародний університет бізнесу і права	 Хмельницький національний університет
 Львівський національний університет імені Івана Франка	 Сумський національний аграрний університет	 Dniprovsky lyceum №97
 Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка	 Східноукраїнський національний університет Володимира Даля	 Херсонський державний аграрно-економічний університет
 Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»	 Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного	 ВСП «Вовчанський фаховий коледж Державного біотехнологічного університету»
 ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України	 Прикарпатський інститут імені Михайла Грушевського ПрАТ «ВНЗ «МАУП»	 Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу
 БО «БЛАГО ЛАЙФ»	 Львівський торговельно-економічний університет	 Маріупольський державний університет
 ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»	 Львівський національний університет природокористування	 Миколаївський національний аграрний університет
 Волинський національний університет імені Лесі Українки	 Національний університет харчових технологій	 Український державний університет науки і технологій
 Чорноморський національний університет ім. Петра Могили	 Університет митної справи та фінансів	 Хмельницький кооператив-ний торговельно-економічний інститут
 ВСП «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж ВНАУ»	 Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж Лозівська філія	 Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
 Державний податковий університет	 Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна	 Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
 Державний торговельно-економічний університет	 Київський електромеханічний коледж	 Українська інженерно-педагогічна академія
 Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ	 Дніпровський державний аграрно-економічний університет	 Запорізький національний університет
 Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана	 Відокремлений підрозділ НУБІП «Ніжинський агротехнічний інститут»	 Луцький національний технічний університет
 Narodowy Uniwersytet Lotniczy	 Akademię Kujawsko-Pomorską	 Економіко-гуманітарний університет

Шановні учасники конференції ☀️

Життя не дає на жаль гарантій, але дає щодня можливості, і це дуже чудово. 🇺🇦
Тримайтеся подалі від негативних думок і наповнюйте серце позитивом.

Перемога обов'язково буде за нами 💙💛
Бережіть себе, не ігноруйте сирени, проходите в укриття. Наші з Вами життя впливають на нашу перемогу. Нехай у ворога не виходить забирати їх! 🌻

Велика повага і вдячність всім, хто долучився до оборони нашої України! Це - організовані і терплячі, стійкі і нестримні, бажаючі відстоювати своє, не шкодуючи власних сил і здоров'я - патріоти нашої країни! Перемоги всім нам!

Любимо Україну ❤️ **Її традиції, культуру і фольклор** 🎸 **Дух, що живе у стібках вишиванки** 🌈 **У мові, у слові, у піснях...** 🙏🎵

Щиро дякуємо всім Вам за участь у нашій конференції!

Наша боротьба триває, наша віра в краще непохитна! 🇺🇦

З повагою Організаційний комітет!!

VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 26 жовтня 2023 р.

Втрати від війни, проблеми виживання бізнесу в контексті економічного, екологічного та соціального виміру, бухгалтерські рішення, новаторські управлінські ідеї – всі ці питання об'єднали науковців України, що долучилися до VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін».

Захід, організований кафедрою обліку і оподаткування, відбувся 26 жовтня 2023 року за такими тематичними напрямками:

1. Економіка та управління підприємствами на мікро- та макрорівнях.
2. Соціальна економіка й економічна політика держави.
3. Облік, аналіз і контроль в умовах глобальних змін.
4. Фінанси, банківська справа та податкова політика держави.
5. Сучасний маркетинг: стан і перспективи розвитку.
6. Менеджмент і бізнес-адміністрування.
7. Менеджмент і публічне управління: проблеми та перспективи.
8. Туризм і готельно-ресторанна справа.
9. Компетентнісний підхід у підготовці фахівців обліково-економічного профілю.

Приємно відзначити, що цього року було надіслано близько 350 тез з п'ятдесяти закладів вищої освіти України. Конференція відбувалася у форматі онлайн. Модераторами зустрічі були завідувачка кафедри обліку і оподаткування професорка Наталія Канцедал, професорка кафедри обліку і оподаткування Ольга Лега та доцент кафедри обліку і оподаткування Роман Ліпський.

З вітальним словом конференцію відкрили перша проректорка Полтавського державного аграрного університету професорка Валентина Аранчій, декан факультету обліку та фінансів к. е. н., доцент Олександр Безкровний, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування.

Вітальні слова наживо та на електронну адресу надійшли від наших колег, серед них:

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА БОГДАНІВНА, д. е. н., професорка, завідувачка кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування;

ПРОКОПИШИН ОКСАНА СТЕПАНІВНА, к. е. н., доцентка, доцентка кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування;

БЕЗВЕРХИЙ КОСТЯНТИН ВІКТОРОВИЧ, доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту Державного торговельно-економічного університету (м. Київ), к. е. н., доцент;

ДУБІНІНА МАРИНА ВІКТОРІВНА, д. е. н., професорка, завідувачка кафедри обліку і оподаткування Миколаївського національного аграрного університету;

СТАМАТ ВІКТОРІЯ МИХАЙЛІВНА, к. е. н., доцентка, доцентка кафедри менеджменту та маркетингу, Миколаївського національного аграрного

VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 26 жовтня 2023 р.

університету;

СЛАВКОВА ОЛЕНА ПАВЛІВНА, д. е. н., професорка, завідувачка кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету;

ЗОРЯ ОЛЕКСІЙ ПЕТРОВИЧ, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування ПДАУ;

РИЛЄЄВ СЕРГІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ, к. е. н., доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Чернівецького торговельно-економічного інституту ДТЕУ;

ПЕРЕРВА ПЕТРО ГРИГОРОВИЧ, д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «ХП» (м. Харків);

ЮРЧЕНКО ОЛЕКСАНДР АНАТОЛІЙОВИЧ, проректор з науково-педагогічної роботи Національної академії статистики, обліку і аудиту, к. е. н., доцент.

Зауважимо, щороку все більший інтерес до участі у подібних заходах спостерігається з боку зовнішніх стейкхолдерів. У цій номінації дякуємо за участь **ПИЛИПЕНКО НАТАЛІЇ МИКОЛАЇВНІ**, к. наук з держ. упр., начальниці управління обслуговування розпорядників коштів та інших клієнтів Головного управління Державної казначейської служби України в Полтавській області.

У межах роботи конференції було заслухано доповіді таких учасників:

ДОРОФЕЄВ ОЛЕКСАНДР, д. е. н., професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування ПДАУ, – «Особливості функціонування місцевого самоврядування в умовах воєнного стану»;

ЄГОРОВА ОЛЕНА, к. е. н., доцентка, професорка кафедри фінансів, банківської справи та страхування ПДАУ, – «Проблеми бізнесу Полтавщини 2023: результати емпіричного дослідження»;

ЄРМОЛАСВА МАРИНА, к. е. н., доцентка, професорка кафедри обліку і оподаткування ПДАУ, – «Надзвичайні витрати аграрного сектора: актуальні питання обліку та звітності»;

ОНОПРІЄНКО ВЛАДИСЛАВ, магістр спеціальності Фінанси, банківська справа та страхування ПДАУ, – «Диджиталізовані банківські продукти та управління процесом їх просування» (наукова керівниця – **ДРОБОТЯ ЯНА**, к. е. н., доцентка, доцентка кафедри фінансів, банківської справи та страхування ПДАУ);

ФЕРБЕЙ ГАЛИНА, бакалавр 4 курсу спеціальності Облік і оподаткування, ЧТЕІ ДТЕУ, – «Особливості обліку основних засобів в умовах воєнного стану» (науковий керівник – **РИЛЄЄВ СЕРГІЙ**, к. е. н., доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування ЧТЕІ ДТЕУ);

VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 26 жовтня 2023 р.

ТАТАРЕЦЬ КАРИНА, студентка 1 курсу спеціальності Облік і оподаткування ПДАУ, – «Цифровий облік в Україні: потенціал та підводні камені ефективного впровадження» (науковий керівник – **ЛПСЬКИЙ РОМАН**, к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування ПДАУ);

ЯСКЕВИЧ АННА, студентка 3 курсу НТУ «ХП», – «Комерціалізація інтелектуальної власності на засадах франчайзингу» (науковий керівник – **ПЕРЕРВА ПЕТРО**, д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «ХП» (м. Харків);

КЛИША ОЛЕКСАНДРА, студентка 2 курсу спеціальності Облік і оподаткування, – «Вплив війни на структуру експортно-імпорتنих операцій України» (наукова керівниця – **ТЮТЮННИК СВІТЛАНА**, к. е. н., доцентка, професорка кафедри обліку і оподаткування ПДАУ);

ВОЛКОВА МАРІЯ, студентка 3 курс спеціальності Міжнародні економічні відносини НТУ ХП, – «Сучасний стан та перспективи розвитку малого інноваційного бізнесу» (науковий керівник – **ПЕРЕРВА ПЕТРО**, д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «ХП» (м. Харків);

ЧЕБОТАРЬ АЛІНА, студентка 1 курсу спеціальності Облік і оподаткування, тема «Державні видатки на забезпечення обороноздатності України: оцінка динаміки» (наукова керівниця – **ЛЕГА ОЛЬГА**, к. е. н., доцентка, професорка кафедри обліку і оподаткування ПДАУ);

ДЗІНА ДАР'Я, студентка 1 курсу спеціальності Облік і оподаткування ПДАУ, – «Постать княгині Ольги в історії становлення податкової системи в Україні» (наукова керівниця – **ЛЕГА ОЛЬГА**, к. е. н., доцентка, професорка кафедри обліку і оподаткування ПДАУ).

Питання доповідей, винесених на обговорення, викликали жвавий інтерес учасників конференції, свої доповіді спікери супроводжували змістовними презентаціями.

Кафедра обліку і оподаткування висловлює вдячність усім співорганізаторам, учасникам і представникам наукової спільноти, які попри складний для України час, обтяжений війною та її наслідками, знаходять змогу для наукової творчості, публічного обговорення та висвітлення результатів наукової діяльності.

Окрема подяка Збройним силам України за можливість провадити наукову і освітню діяльність на теренах Полтавщини та за її межами. Слава Україні!

ЧУМАК АЛЬОНА, здобувачка вищої освіти
Науковий керівник – **ГРІДІН ОЛЕКСАНДР**, к.е.н., доцент,
доцент кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків

СУТНІСНО-ЗМІСТОВНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОРГАНІЗАЦІЙНИХ УМОВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТА ПОСЛУГ

Якість продукції та послуг визначає та підтримує певний рівень репутації підприємства на ринку, а також його конкурентоспроможність. Тому у сучасному світі, де конкурентна боротьба надзвичайно висока, забезпечення якості є ключовою складовою успішності будь-якої організації.

Забезпечення якості – це складова управління якістю, що зосереджена на створенні необхідних передумов виконання вимог щодо якості [4].

Організаційні умови забезпечення якості – це умови, що пов'язані з вирішенням низки питань на виробництві, до яких відносяться: організація праці та управління, підвищення відповідальності за якість виробленої продукції, оперативно-виробниче планування, забезпечення культури виробництва, підвищення кваліфікації працівників тощо [3].

Ці умови відіграють важливу роль у досягненні та підтриманні високої якості продукції або послуг і є головним чинником забезпечення конкурентоспроможності підприємства на ринку.

Ряд науковців, серед яких провідні місця належать Е. Демінгу, Д. Джурану, Ф. Кросбі і К. Ісікаві, зробили значний внесок у розвиток методів та підходів до забезпечення якості. Під впливом ідей цих вчених відбувалося становлення і розвиток теорії та практики управління якістю, а також їхні публікації покладені в основу професійної концепції якості і сьогодні вивчаються як класичні [4].

Вивчення та аналіз програм цих вчених дозволить краще зрозуміти основні принципи та підходи до управління якістю на підприємстві.

Едвард Демінг – всесвітньовідомий вчений у сфері математичної статистики і менеджменту, батько японського «дива» у сфері якості. Результати своєї 20-річної діяльності в цій сфері Е. Демінг описав у книзі «Якість, продуктивність, конкурентоспроможність» у формі 14 взаємопов'язаних постулатів, а саме [1]: постійною метою підприємства має бути поліпшення якості виготовленої продукції і наданих послуг; для того щоб підвищити якість виготовленої продукції і послуг потрібно прийняти нову філософію, яка полягає в абсолютній неприпустимості невідповідностей; повністю виключити залежність від масового контролю якості; припинити практику закупівлі, керуючись виключно низькою ціною; поліпшувати абсолютно кожен процес; навчати усіх працівників, у тому числі адміністрацію; запроваджувати нові методи керівництва; виганяти страх – розвивати і заохочувати двосторонні зв'язки між працівниками і керівниками; руйнувати бар'єри між відділами; відкинути лозунги і заклики, що непідкріплені відповідними діями і засобами;

виключити кількісні норми для робітників і кількісні характеристики для адміністрації; усувати бар'єри, які заважають людям пишатися своєю кваліфікацією; заохочувати освіту і самовдосконалення; чітко встановити зобов'язання вищого керівництва у сфері якості.

Загалом, ця програма спрямована на створення культури, у якій якість є центральною ланкою і досягається через постійне поліпшення процесів, співпрацю між усіма рівнями персоналу та відкритий обмін знаннями.

Джозеф Джуран – американський спеціаліст у сфері якості. Поняття «управління якістю» взяло свій початок саме від його книги «Довідник з управління якістю».

Д. Джуран першим обґрунтував перехід від контролю якості до управління нею. Він розробив загальновідому в усьому світі «спіраль якості» (спіраль Джурана) – позачасову просторову модель, яка визначає основні стадії безперервного розгортання робіт з управління якістю. Вона стала прообразом багатьох моделей якості, розроблених пізніше [2; 4].

Джуран створив концепцію AQI (Annual Quality Improvement) – концепцію щорічного поліпшення якості. Головна увага в ній зосереджується на стратегічних рішеннях, більш високій конкурентоспроможності і довгострокових результатах [1].

Найважливішими принципами AQI є: планування керівництвом поліпшення якості на усіх рівнях і в усіх сферах діяльності підприємства; розроблення заходів, спрямованих на виключення та попередження помилок у сфері управління якістю; перехід від адміністрування (видання наказів зверху) до планомірного управління всією діяльністю у сфері якості, зокрема і удосконалення адміністративної діяльності [1].

За Джураном, безперервне поліпшення подібне рухові сходами вгору: кожний прорив з поліпшення завершується фазою стабілізації – утриманням досягнутих результатів і попередженням регресій [4].

Програма Д. Джурана спрямована на систематичне та стратегічне управління якістю і звертає особливу увагу на безперервне поліпшення та впровадження змін на усіх рівнях організації, а також на попередження помилок та підтримку досягнутих результатів.

Філіп Кросбі – один з найвідоміших у світі американських авторитетів у сфері якості. Загальновідомими стали 14 принципів Кросбі, які описують цикл дій для забезпечення якості на підприємстві [1]: чітко визначити відповідальність керівництва у сфері якості; сформувати команду, відповідальну за програму забезпечення якості; визначити методи оцінювання якості на всіх етапах її формування; організувати облік та оцінку витрат на забезпечення якості; довести до усіх працівників підприємства політику керівництва у сфері якості; домагатися свідомого ставлення персоналу до якості; розробити процедури коригуючих дій при забезпеченні якості; впровадити програму бездефектного виготовлення продукції; організувати постійне навчання персоналу у сфері якості; організувати регулярне проведення

Днів якості; ставити цілі у сфері якості перед кожним співробітником підприємства; розробити процедури, що усувають причини дефектів; розробити програму морального заохочення працівників за виконання вимог у сфері якості; створити цільові групи, які складаються з професіоналів у сфері якості; почати все спочатку (повторити цикл дій на новому більш високому рівні).

Програма Ф. Кросбі підкреслює важливість участі усіх працівників у забезпеченні якості, визначає стратегічний підхід до цього процесу та сприяє формуванню культури якості на підприємстві.

Каору Ісікава – видатний японський спеціаліст у сфері якості, автор японського варіанту комплексного управління якістю. Діяльність Ісікави неможливо відділити від історії менеджменту якості в Японії. Методами управління якістю він розпочав займатися у 1949 році і допоміг багатьом японським фірмам зайняти провідні позиції на ринку [1].

Система управління якістю Ісікави містить у собі [4]: загальну участь працівників в управлінні якістю; регулярні внутрішні перевірки роботи системи якості; постійне навчання кадрів; широке впровадження статистичних методів контролю.

З 1962 року з ініціативи Ісікави в Японії почали розвиватися гуртки з контролю якості. Вчений ввів у світову практику новий оригінальний графічний метод аналізу причинно-наслідкових зв'язків – схему Ісікави («риб'ячої кістки»). Нині неможливо знайти сфери аналітичної діяльності з вирішення проблем якості, де не використовувалася б схема Ісікави [1].

Програма К. Ісікави спрямована на створення культури якості в організації, залучаючи весь персонал у процес управління якістю, забезпечуючи постійне навчання та використання статистичних методів для досягнення високої якості.

Висновки. Загалом, організаційні умови забезпечення якості і програми, розроблені Е. Демінгом, Д. Джураном, Ф. Кросбі і К. Ісікавою, відіграють, без сумніву, надважливу роль у досягненні та підтриманні високого рівня якості продукції та послуг. Розуміння та використання керівництвом організацій зазначених вище принципів сприяє підвищенню конкурентоспроможності їх товарів на ринку та забезпечує успішний розвиток в цілому.

Список використаних джерел:

1. Білецький Е.В., Янушкевич Д.А., Шайхлісламов З.Р. Управління якістю продукції та послуг. Х. : ХТЕІ, 2015 222 с.
2. Грідін О.В. Особливості та передумови застосування методу розгортання (структурування) функції якості (Quality Function Deployment – QFD) в операційній діяльності підприємства. *Глобалізація та розвиток інноваційних систем: тенденції, виклики, перспективи: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції*, (3-4 листопада 2022 р.): тези доповіді. Харків : ДБТУ, 2022. С. 104-106.
3. Загорівська В.В. Фактори, що впливають на якість продукції підприємства (назва з екрану). URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/12/505.pdf> (дата звернення: 22.09.2023).
4. Заплотинський Б.А. Управління якістю професійної діяльності: конспект лекцій з додатками. К. : КПВіП НУ «ОЮА», 2017. 152 с.

